

ning eller som Græsningsareal. Omtrent Halvdelen af disse 200,000 Tdr. Ld. er væsentlig Savmose, og dels af denne Grund, dels fordi de i Reglen knyttede sig til bestaaende Aalsbrug, ere de hist og her allerede før længere Tid siden bragte under lønnende Kultur eller frembyde i alt Fald saa gode Dyrkningsvilkkaar, at det tør ventes, at den private Virksomhed vil kunne magte Opdyrkningen deraf udelukkende ved egne Midler, om det end vil kunne medføre en betydelig Besparelse af Tid og Udgifter, saakæmt der kan stiftes en forstandig Vejledning ved Valg af Opdyrkningsmaader, Drift og Kunstgødning o. lign. Men den anden og rimeligvis større Halvdel, godt 100,000 Tdr. Ld., bestaar af større samlede Mosearealer, hvor Højmosedannelsen er fremherskende, om der end hist og her findes ogsaa en Del Savmose, som af forskellige Grunde, Veligheden, Afvandsingsvanskeligheder, Ejendomsforhold o. lign., befinde sig under saadanne Vilkkaar, at de i en fremtrædende Grad trænge til forberedende, sonderende og orienterende Undersøgelser og Forarbejder før at kunne ventes bragte ind under lønnende Kultur i en overfluelig Fremtid, medens de nu henligge tildels øde og unyttige, besatte med Tuer og beboede med Gyn, Moseris og daarlige Græsarter, og enten aldeles ikke udnyttede eller kun ydende en kummerlig Næring for tarvelig vinterfodret Ungkvæg o. lign.

Vore Mosearealer indtage derfor et saadant Omfang og udnyttes endnu i sin store Almindelighed saa ringe, at de vel fortjene Opmærksomhed, saa meget mere som de fra den gamle Agermark hentede Erfaringer ikke direkte kunne overføres paa Moserne, hvor man derfor indtil den senere Tid har arbejdet uden den rette Forstaaelse af Mosejordens Natur og Krav, og derfor i Reglen ikke har naaet lønnende Kulturer, men ofte kun stiftede Forventninger, idet enten Opdyrkningen jævnlig er bleven altfor dyr, eller Udbyttet er blevet altfor ringe.

De sidste 10—20 Aars indgaaende Undersøgelser og Forsøg paa dette Omraade i vore Nabolande, Tyskland og Sverrig, og de derpaa i det praktiske Liv byggede Erfaringer vise imidlertid saa bestemt i Retning af, at man ved en nøje Undersøgelse af Mosernes forskellige Bonitet, en fornuftig Hensyntaen til den deraf betingede forskellige Opdyrknings- og Benyttelsesmaade, til en for de forskellige Moser apasset hensigtsmæssig Afvanding, Belægning eller Blanding med Jordfyld, Anvendelse af kunstige Gødningsmidler, den rette Jordbehandling og det rette Driftssystem til Kamp mod det i Reglen fremhyldrende Ukrudt, — at man ved alt dette vil kunne staffe sig lønnende Udbytte af saa at sige al Mosejord i Danmark, og at det derfor for de enkelte som for Samsundet er af Betydning indenfor en nogenlunde begrænset Tid at drage sig disse vidtstrakte Arealer til Nytte.

Det er især i Tyskland, at de første Skridt med en rationel Mosekultur ere gjorte, først af enkelte intelligente Moseejere, derefter af Staten — særlig gennem dennes Moseforsøgsstation i Bremen — og sluttelig ved Dannelsen af den tyske Mosebrugsforening, der samler alle dem, der have Interesse og Dje for Sagens store Betydning, til Fællesarbejde ved Møder, ved Udstillinger, ved Udgivelse af et Tidsskrift for Mosebrug og i de senere Aar ogsaa ved Forsøg, særlig vedrørende Planteavl paa Mosebund. — I Sverrig begyndte man senere; det er i Aar først 10 Aar siden, at den svenske Mosekulturforening dannedes paa Foranledning af Dr. Carl v. Zeiliken, men Sagen har her vundet en overordentlig levende Tilslutning, og da Mosearealet udgør en saa betydelig Del af Sverrigs dyrkbare Jord, føles det almindelig som en patriotisk Opgave saavel for Staten som for private at bidrage til Sagens Fremme, der ogsaa ledes med udmærket Dygtighed, dels ved at foretage videnskabelige Granfninger af alle Forhold Moserne vedrørende, dels ved at iværksætte praktiske Forsøg baade med Kulturmetoder, Gødning og rette Afgrøder, dels ved at bistaa de enkelte Landmænd med Undersøgelse af deres Moser og Planlægning for disses Opdyrkning. Foreningen tæller derfor ogsaa ca. 3,500 Medlemmer, udgiver et fortrinligt Tidsskrift, og derved saavel som ved dens Møder og Udstillinger spreder den et Lys over Mosebruget, der ikke blot har Betydning for selve Sverrig, men ogsaa for dets Nabolande og ikke mindst for Danmark.

Det er paa Basis af og i Tilnytning til de Resultater, disse Bestræbelser i vore Nabolande have bragt, at der i de sidste 6—7 Aar ogsaa her hjemme er vakt en forøget og forstaaet Interesse for Mosebruget, dels af enkelte Mænd, dels af bestaaende Institutioner. Det er af denne Grund, at Staten og Landhusholdningssekskabet i de senere Aar næsten aarlig have ladet de herhenhørende Forhold i Tyskland og Sverrig undersøge af Udsendinge; ligeledes er det væsentlig paa Grundlag af de i Udlandet indhentede Erfar-